

2.4 בבלי סוכה נגב

בבלי סוכה נגב

בבלי סוכה נגב, מתניתין אין פוחתין מעשרים ואחת תקיעות במקדש ואין מוסיפין על ארבעים ושמנה בכל יום היו שם עשרים ואחת תקיעות במקדש שלוש לפתיחת שערים ותשע לתמיד של שחר ותשע לתמיד של בין הערבים ובמוספים היו מוסיפים עוד תשע (ובגמרא נדון האם ביום שהיה בו יותר ממוסף אחד תקעו על כל מוסף תשע תקיעות (3 תר"ת) ובסה"כ 27 קולות (9 תר"ת) או שכל המוספים ביחד לוו בתשע תקיעות (3 תר"ת) וגו'

רש"י תשע לתמיד של שחר - כשהיו מנסכין את נסכי התמיד, הלויים אומרים בשיר, ושלשה פרקים היו בשיר: שהיו מפסיקין בו, ותוקעין הכהנים בחצוצרות, ומשתחווים העם, כדתנן במסכת תמיד (פרק ז' משנה ג'): הגיעו לפרק, תקעו והשתחוו העם, על כל פרק - תקיעה, ועל כל תקיעה - השתחווה, ועל כל תקיעה היתה תרועה באמצע, ופשוטה לפניה ולאחריה. **ובמוספין** - ביום שיש בו מוסף, מוסיפין עוד תשע לשיר של מוספין.

גברר שני ענינים. (א) האם שלוש קולות (תר"ת) הם מצוה אחת כרבי יהודה, או שלוש מצוות כרבנן ונגלה פרקי הזמן להפסקות בין הקולות ע"פ הטעמים. (ב) האם ביום שהיה בו יותר ממוסף אחד תקעו על כל מוסף תשע תקיעות (3 תר"ת) ובסה"כ 27 קולות (9 תר"ת) או שכל המוספים ביחד לוו בתשע תקיעות (3 תר"ת) ע"פ הטעמים.

נושא (א) האם שלוש קולות (תר"ת) הם מצוה אחת כרבי יהודה, או שלוש מצוות כרבנן ונגלה פרקי הזמן להפסקות בין הקולות ע"פ הטעמים.

גמרא מתניתין דלא כרבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר הפוחת לא יפחות משבע (מצוות) והמוסיף לא יוסיף על שש עשרה (מצוות). מקביל ל-21 ו-48 של המשנה.

במאי קא מפלגי? רבי יהודה סבר (טט - שהסדרה) תקיעה תרועה תקיעה אחת היא (רש"י מצוה אחת היא). **ורבנן סברי תקיעה לחוד** ותרועה לחוד. (טט - כל אחת מצוה לעצמה)

מאי טעמא דרבי יהודה אמר קרא (במ' בהע' י, ו) ותקעתם תרועה (- מהפך פשטא) (מחלוקת בגירסאות ויש גירסה שזה (במ' בהע' י, ת) **ותקעתם תרועה** (- טפחא אתנח)

וכתיב (טט - בסוף הפסוק (במ' בהע' י, ו)) **תרועה יתקעו** (- מרכא טפחא, יתור לרבות), הא כיצד תקיעה ותרועה אחת היא (טט - מצווה אחת) ורבנן ההוא (שני הכתובים באים ללמד לתקיעה) לפשוטה לפניה ולאחריה הוא דאתא

● ע"פ רש"י - מכאן למדו כי בראש השנה (בבלי ר"ה לד, א) תקיעה תרועה תקיעה.

ורבי יהודה לפניה ולאחריה (של תרועה) מגליה נפקא ליה מ-**שנית** (במ' בהע' י, ו) **ותקעתם תרועה שנית** - מהפך פשטא זקף-קטון)

ורבנן מאי טעמיהו (שכל תקיעה מצוה בפני עצמה) דכתיב (במ' בהע' י, ו) **ובהקנייל את-הקהל** (- טפחא בראש פסוק, אתנח) **תתקעו ולא תריעו** (- טפחא אחרי אתנח, מרכא סלוק)

(רבנן מוכיחים מהכתוב **תתקעו ולא תריעו** את שיטתם שתקיעה לבד היא מצוה לעצמה) ואי סלקא דעתא תקיעה תרועה (ורבנן שואלים לר' יהודה ואם תעלה על דעתך לומר שהכל מצוה) אחת היא, (אז למה כאן) אמר רחמנא פלגא דמצוה עביד (תעשה **תתקעו**) ופלגא לא עביד (לא תעשה **ולא תריעו**)? (לכן מוכח מן הפסוק כי כל תקיעה מצוה לעצמה)

ורבי יהודה ההוא (במ' בהע' י, ו) **תתקעו ולא תריעו** לסימנא בעלמא הוא דאתא (ולא מצוה לעצמה).

● ע"פ רש"י **בחומש (י, ז)** תלמוד לומר: **ובהקנייל את-הקהל** וגו' - לימד שאין תרועה למקרא העדה, והוא הדין לנשיאים. הרי סימן לשלשתם: מקרא העדה בשתיים, ושל נשיאים באחת, זו וזו אין בהם תרועה; ומסע המחנות בשתיים על ידי תרועה ותקיעה (ראה ספ"ב עד).

● בין לרבנן בין לר' יהודה הקהלת הקהל ע"י תקיעה אחת בשתי הצדדיות. הזמנת הנשיאים תקיעה בחצוצרה אחת ורבנן (אמנם) סימנא הוא (אבל) ורחמנא שויה (עשאה) מצוה **(רש"י - שמצווים להקהיל בסימן זה ולא אחר)**.

כמאן אזלא? הא (כמי הולך מה ש-)דאמר רב כהנא: אין בין תקיעה לתרועה ולא כלום. **(רש"י - ולא כלום)**. לא היה מפסיק בינתיים אלא כדי נשימה)

כמאן? (כמי דברי רב כהנא שלא להפסיק בין תקיעה לתרועה) כרבי יהודה, אי רבי יהודה פשיטא (פשוט הדבר כי לרבי יהודה תר"ת הן מצוה אחת). מהו דתימא (הייתי אומר כי רב כהנא מתאים) אפילו כרבנן (שתר"ת הן שלוש מצוות וכוונת רב כהנא) ולאפוקי (להוציא) מדרבי יוחנן דאמר שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביום (ראש השנה) יצא (בא ללמד שלא יצא באופן זה של הפסקות ארוכות כגון שעה בין תקיעה לתקיעה) קמ"ל (שרב כהנא הולך לשיטת רב יהודה שת"ת מצוה אחת ולכן יש להצמידן ולרבנן זה כמו רבי יוחנן ואפשר להאריך ההפסקות) הערה לענין 9 תקיעות שלא שייך בענין ההפסקות הקצרות ביניהן.

רש"י (סו' נד, א) תשע תקיעות - האמורות בראש השנה מן התורה, שלש למלכויות: תקיעה, תרועה, תקיעה, ושלש לזכרונות, ושלש לשופרות, כדאמרינן בראש השנה (לד, א), והאי דעבדינן טפי, משום ספיקא דתרועה הוא, דלא ידעינן אי גנוחי הוא, אי ילולי הוא.

(בבבלי ר"ה לד, א) נדרש כיצד משלוש אזכרות של תרועה בנושאים שונים מגיעים לשלוש תרועות בראש השנה, ולפני ואחרי כל תרועה יש תקיעה)

● **רש"י - מהו דתימא** (תבת "אפילו" אינו בגרסת רש"י) **כרבנן היא**. ויכול להפסיק בינתיים הפסקה מועטת (בין תקיעה לתרועה) ומאי אין בין דקאמר (לעיל רב כהנא בין תקיעה לתרועה ולא כלום) שלא ימתין המתנה מרובה לאפוקי מרבי יוחנן.

● טט - מהו שתאמר שדברי רב כהנא הם גם לשיטת רבנן שכיון שכל תקיעה מצוה לעצמה ולכן אפשר להפסיק ביניהם הפסק קצר אבל לא הפסק ארוך שהוא לפחות שיעור לסיים שלושתן, כגון דברי רבי יוחנן על תשע תקיעות בר"ה בהפרישי זמן ארוכים ביניהם. קא משמע לן שדברי רב כהנא הם רק לשיטת רבי יהודה. והתוספות דנים מה שיעור ההפסקה המותר. ואימא הכי נמי (ואולי רב כהנא הולך כרבנן לקרב הקולות אבל לא דווקא להצמיד) **אם כן מאי ולא כלום**.

- **רש"י - ולא כלום.** משמע שאפילו הפסקה מועטת ליתא. (מזה מוכח שרב כהנא הולך בשיטת רבי יהודה, להצמיד הקולות, כדי נשימה בלבד)
- ע"פ **תוספות - מהו דחימא אפילו כרבנן.** (שרב כהנא הולך כרבנן וכהסבר רבי אבהו לשהות קצרה בין קול לקול) **שלא יפסיק בין זה לזה** הפסקה מרובה כדי לגמור שלושתן, כרבי אבהו בשילהי **בבלי ראש השנה לדב, ושם:** שהה כדי לגמור כולה חוזר לראש, ולאפוקי מרבי יוחנן שאמר שמע תשע תקיעות בתשע שעות יצא, דשהה כדי לגמור את כולן אינו חוזר לראש. (טט - התוספות מדגישים שלרבנן אין בעיה בשהות קצרה בין תקיעה לתרועה, כי אלו מצוות נפרדות. לרבי יהודה יש בעיה כי דורש הצמדה כי זאת מצוה אחת) קמ"ל דווקא לרבי יהודה קאמר רב כהנא משום דתקיעה ותרועה ותקיעה כולה אחת היא ואפילו הפסקה מועטת פחות מכדי לגמור את שלושתן לא יפסיק אלא כדי נשימה. דהפסקה צריך כדאמר בשילהי ר"ה (שם) **(במ' בהע' י, ג) ותקעתם תרועה תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה** (עם הפסק כדי נשימה). אבל לרבנן לא חיישינן אי מפסיק טובא (עם הפסק הארוך מכדי נשימה) וגו' ● ע"פ **תוספות** שלוש שיטת בתר"ת: (א) לרבי יהודה להצמיד הקולות עם הפסקה לכל היותר של כדי נשימה (ב) לרבנן כרבי אבהו שלא יפסיק הפסקה מרובה כדי לגמור שלושתן, אך לא צריך להצמיד כרבי יהודה (ג) לרבנן כרבי יוחנן שיכול לשהות הפסקה מרובה בין קול לקול
- רב כהנא כרבי יהודה (שיטה א), וההוכחה שאינו כשיטת רבי אבהו (שיטה ב), מדנקט "ולא כלום" שמשמעו להצמיד לאיזה שיטה מרמזות תבניות הטעמים?

במדבר בהעלתך י, ה - ז: [ה] ותקעתם תרועה ונסעו המחנות החגים קדמה:

[ו] ותקעתם תרועה שנית ונסעו המחנות החגים תימנה תרועה ותקעו למסעיהם:

[ז] ובהקהיל את-הקהל תקעו ולא תריעו:

הכתובים **(במ' בהע' י, ה) ותקעתם תרועה ... (במ' בהע' י, ג) תרועה יתקעו** באים לצוות שהתקיעות התיינה בסדר תקיעה תרועה תקיעה. אולם לא ציין את כלל פרק הזמן לביצוע המצוה ופרקי הזמן בין הקולות, לביצוע שלם או שיחזור לראש לבצע שוב. פרק הזמן ידרש כך:

- **(במ' בהע' י, ג) ותקעתם תרועה שנית** – מהפך (=שופר הולך) פשטא זקף-קטן תבנית טעמים המורה על רצף בין תקיעה לתרועה, כי מהפך הוא טעם מחבר ופשטא טעם עוצר קצר, מתאים לשיטה (א) בתר"ת כרבי יהודה להצמיד בין הקולות עם שהות לכל היותר כדי נשימה.
- ואפשר לומר שמתאים לשיטה (ב) שלא יפסיק הפסקה מרובה, כי לניגון הספרדי של שופר הולך (=מהפך) יש הפסקה קצרה, שלא כמו הניגון האשכנזי של מהפך שאין בו הפסקה (בחלת יעקב)
- **(במ' בהע' י, ה) ותקעתם תרועה** – טפחא בראש פסוק אתנה, טפחא הוא טעם עוצר חזק ומורה על הפסקה בין התקיעה ובין התרועה, מתאים לשיטה (ב) לרבנן כרבי אבהו שלא יפסיק הפסקה מרובה כדי לגמור שלושתן,
- וגם מתאים לרבי יהודה שיהיה בין קול לקול לא פחות מכדי נשימה

טט נבחן שוב ורבנן מאי טעמיהו (שכל תקיעה מצוה בפני עצמה) דכתיב **[ז] ובהקהיל את-הקהל תקעו ולא תריעו:**

- **(במ' בהע' י, ג) ובהקהיל** – טפחא בראש פסוק, **את-הקהל** – אתנה **(במ' בהע' י, ג) תתקעו** - טפחא **ולא** - מרכא **תריעו** - סלוק. הסיפא **ולא תריעו** - מרכא סלוק – מרמז לרבי והגבלה, הקובע מאפיין למלת **תתקעו**, כלומר, **ולא** – מרכא, רבוי של פרק זמן בין הקולות וטעם סלוק של **תריעו** מגביל זמן זה לזמן המקובל להשמיע שלוש קולות. **תתקעו** - טפחא, בתפקיד פותח טפח להתאפיין מהכתוב אחריו ומלמד שאם התקיעה לא תלווה בתרועה בפרק הזמן המוגבל לרבי אבהו כדי לגמור שלושתן, ולרבי יהודה כדי נשימה, הרי שיצטרך לחזור לראש. וכן אחרי התרועה מוגבל להשמיע התקיעה הסוגרת כנ"ל. פשט הפסוק לימד על תקיעה ללא תרועה, מזה עשוי להיות רמז לענין של הפסקה בין הקולות ולכן הדרשה ע"פ הטעמים מלמדת על שיעורי זמן ברצף תקיעה תרועה תקיעה, לשיטת רבי יהודה או לשיטת רבנן כרבי אבהו.

אולם השו"ע פסק כרבי יוחנן **שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תקפח סעיף ב**

*שמע (ה) ט' תקיעות בט' שעות ביום, (ו) יצא ואפילו הם מט' בני אדם תקיעה מזה ותרועה מזה ותקיעה מזה; * ג ויש אומרים (ז) דדוקא בשלא הפסיק ביניהם בקול שופר (ח) שאינו ראוי <ב> באותה כבא .

השו"ע פסק כרבי יוחנן ואם כן לכאורה המסקנה ע"פ תבניות הטעמים לא כרבי יוחנן. ועיין ב-**משנה ברורה סימן תקפח ס"ק ו** (ו) **יצא** - [ח] כיון דצאת ואפילו [ט] הסיח דעתו והפסיק בדבור בנתיים **וכתב המג"א דכ"ז** בששה ביניהם שלא מחמת אונס הא בששה באונס אם שהה אפילו רק כדי לגמור את כל הסדר [י] **יחזור לראש** אותו הסדר לפי פסק הרמ"א בסימן ס"ה וגו': לכן נפרש כי תבניות הטעמים רומזים למצב ששהה מחמת אונס ואם עבר בין הקולות זמן של יותר מכדי לגמור שלושתן יחזור לראש. ועוד אפשר לומר ע"פ המשנה ברורה (ו) **יצא** - [ח] **כיון דצאת** כי לכתחילה יש להקפיד לשמוע התקיעות בפרק זמן קצר עם הפסקות מוגבלות בין הקולות כשיטת רבי יהודה (הפסקה עד כדי נשימה) או כשיטת רבנן כרבי אבהו (הפסקה עד כדי לגמור שלושתן)

2.5 בבלי סוכה נד

(ב) האם ביום שהיה בו יותר ממוסף אחד תקעו על כל מוסף תשע תקיעות (3 תר"ת) ובסה"כ 27 קולות (9 תר"ת) או שכל המוספים ביחד לוו בתשע תקיעות (3 תר"ת) ע"פ הטעמים.

במדבר בהעלותך יח,י

[ח] וּבְנֵי אֶהְרֹן הַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַחֲצֹצְרוֹת וְהָיוּ לָכֶם לְחֻקַּת עֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: פסוק המסכם את האותות למסעות ולכינוס נשיאים וקהל במדבר. הגמרא דורשת אותו לתקיעות על קרבנות צבור.

[י] וּבְיוֹם שְׁמִחְתֶּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם או חֲדָשְׁכֶם

וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עֲלֵתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי הוֹ אֱלֹהֵיכֶם: פ

בבלי סוכה בא לכאן עם ידיעה מוקדמת שמדובר בתקיעות על קרבנות צבור. דבר זה נדרש במדרש ההילכתי סיפרי על הפסוק

(במ' בהע' י, ז) וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עֲלֵתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם

סיפרי ע"פ התורה והמצוה (גם בבלי ערכין יא,ב) – מהסמיכות עַל עֲלֵתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם בא ללמד מ-עֲלֵתֵיכֶם שהן קדשי

קדשים אז גם זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם שבפסוק הם קדשי קדשים. אבל ידוע כי שלמים של יחיד הם קדשים קלים לכן מוכרח להיות כי זִבְחֵי

שְׁלָמֵיכֶם שכאן הם לא של יחד אלא שלמי ציבור משהוכח זאת חוזר ומלמד מ-זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם שהם קדשי קדשים ושל צבור אל

עֲלֵתֵיכֶם (לענין השיר והתקיעות) שהן של צבור.

(במ' בהע' י, ז) עַל עֲלֵתֵיכֶם. עַל – יתיב, דווקא כך, יתיב במשמע יושב – כעין קביעות, עֲלֵתֵיכֶם – מונח זקף-קטן במלה אחת, ריבה

וריבה את הכל, נאמר באחד וחל על הכל, כתוב ברגלים ומועדים (זה ר"ה ויוה"כ) ובראשי חדשים ומתרבה לכל עולות ציבור והן

עולת שבת וקרנן התמיד שהוא עולת צבור.

בבלי סוכה נדא, ד"ה "ערב שבת שבתוך החג וגו'" ... כי אתא רבי אחא בר חנינא מדרומא, אייתי מתנינא בידיה: (במ' בהע' יח, ז) וּבְנֵי

אֶהְרֹן הַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַחֲצֹצְרוֹת שאין תלמוד לומר (במ' בהע' יח, ז) וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל

עֲלֵתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם (צ"ע מה השאלה שמלת (יח, ז) וּתְקַעְתֶּם יתירה, הלוא כוונת הפסוק שהכהנים המוזכרים בפסוק (יח, ז) הם התוקעים

ודווקא (י, ז) וּתְקַעְתֶּם לכאורה יתר)

ומה תלמוד לומר (במ' בהע' יח, ז) וּתְקַעְתֶּם? (רבי אב"ח מפרש הברייתא שהכתוב היתר בא כדי לדרוש ממנו) – הכל לפי המוספין תוקעין. הוא תני

לה והוא אמר לה (ר' אחא בר חנינא שנה ופירש): לומר שתוקעין על כל מוסף ומוסף (רש"י תשע תקיעות על כל מוסף (טט – על כל מוסף שלוש

פעמים תר"ת)).

מתיבתא – והיה די לכתב "ובני אהרן בחצוצרות" ומה ת"ל (במ' בהע' יח, ז) וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת, מתיבתא – ללמדך שהכל לפי המוספין

תוקעין. הוא (רבי אחא בר חנינא) תני לה והוא אמר לה לומר שתוקעין על כל מוסף ומוסף וגו'.

רש"י לומר שתוקעין בו... שתוקעין על כל מוסף ומוסף כגון שבת ויו"ט שיש בו שתי קדושות ... וצריך שני מוספין תוקעין לכל

מוסף שאומרים למוסף שבת שיר של שבת (אחד משה החלקים בשירת האזינו לפי הסימן הזי"ו ל"ך) ותוקעין (שלושה קולות (תר"ת) בכל

אחד מ-) שלושה פרקים (של כל שיר, כפי' רש"י במשנה שבשיר של הקרבן היו מפסיקים שלוש פעמים ע"פ מסכת תמיד פ"ז מ"ג הגיעו לפרק תקעו

והשתחוו העם על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחויה ועל כל תקיעה הייתה תרועה באמצע ופשוטה לפניה ולאחריה.) ולמוסף יו"ט שיר של יום

טוב ותוקעין תשע תקיעות.

(במ' בהע' יח, ז) וּבְנֵי אֶהְרֹן הַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַחֲצֹצְרוֹת

מלת (במ' בהע' יח, ז) וּתְקַעְתֶּם פנויה לדרשה כי מלת (במ' בהע' י, ז) וּתְקַעְתֶּם היא בשביל ללמד שיש תקיעות בהקרבת עולות – הם המוספים

שבפר' פינחס ושלמי ציבור שהם רק בחג השבועות. לדעת רבי אחא בר חנינא מדרומא, מלת (במ' בהע' יח, ז) וּתְקַעְתֶּם – (מרבה תקיעות) הכל

לפי המוספין תוקעין ... לומר שתוקעין על כל מוסף ומוסף (רש"י תשע תקיעות על כל מוסף (טט – על כל מוסף שלוש פעמים תר"ת)) ולכך

עשוי לרמז טעם טפחה במלת וּתְקַעְתֶּם בתפקיד רבוי, על כל מוסף (3 תר"ת).

ואילו רבנן לומדים רק 3 תר"ת גם ביום שיש בו 2 או 3 קרבנות מוסף מ-(במ' בהע' י, ז) וּבְרֵאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם או חֲדָשְׁכֶם

ולדעת רבי עקיבה וּתְקַעְתֶּם מלמד על תקיעה בשעת קרבן (ירושלמי יומא פ"א, הוריות)

בבלי סוכה נדב,

(הגמרא מקשה מברייתא אחרת על רב אחא הסובר שתוקעין על כל מוסף) מיתבי ראש חדש שחל להיות בשבת שיר (של קרבן מוסף)

של ראש חדש דוחה (את) שיר (המוסף) של שבת. אי איתא (ואם כדברי רבי אחא) לימא דשבת ולימא דראש חדש (שיאמרו שיר שעל קרבן

מוסף של שבת ושיר על קרבן המוסף של ר"ח, אבל מלשון הברייתא הזאת מפורש שיש רק שיר אחד). אמר רב ספרא (אכן שרים ותוקעין על כל קרבן

לעצמו כרבי אחא אלא) מאי (מהי כוונת) 'דוחה' (שאמרו בברייתא) דוחה לקדם (שיר של ראש חדש דחה שיר של שבת וקדם לו באמירה ואח"כ

אמרו שיר השבת)

רבינו חננאל סוכה נדב, ... תוב מותבינן (שוב מקשים) אהא דר' אחא ר"ח שחל בשבת שיר של ר"ח דוחה את של שבת ואם איתא (ואם

ישנו) דר' אחא לימא שיר דר"ח ושיר של שבת במוסף של שבת (ויש לעיין על איזה קרבן יאמרו את שני השירים כי מר"ח משמע רק קרבן

שבת). ופרקינן (ומישיבים) אמר רב ספרא איכא למימר דאמר הא והא ומאי דוחה דקתני דקדם דר"ח (ומקשים עוד) והא שבת תדיר. ותנן

תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם. ופריק (ומישיב) רבי יוחנן להודיע שהוקבע ר"ח בזמנו מקדימין שאינו תדיר. (ויש היכר אחר לכך שר"ח

נקבע בזמנו) איני והא הכירא אחרניא עבדינן לה באברימ.

לכאורה רמז אפשרי בטעם (במ' בהע' י, ז) וּבְיוֹם – קדמא, שיר של מוסף ראש חודש שחל בשבת קודם לשיר של מוסף של שבת. אבל

יש פתרון אחר.

(מעבר ל-בבלי סוכה נה,א) (קושיה נוספת מבריייתא על דברי רבי אחא שתוקעין לכל מוסף) מיתבי, דתני רבא בר שמואל, יכול כשם שתוקעין על (מוסף של) שבת (כשהוא) בפני עצמו ועל מוסף ראש חדש בפני עצמו (כשהם חלים לבדם ואין עוד קרבן מוסף באותו יום) כך יהיו תוקעים על כל מוסף ומוסף (כשהחלים מועדי מוסף ביחד עם שבת ו/או ראש חדש)? תלמוד לומר

(במ' בהע' י;) **ובְּרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה** (לגמרא ברור שקרא זה מלמד שיש רק 3 תר"ת אפילו כשיש יותר ממוסף אחד), תיובתא דרבי אחא תיובתא (קושיה קשה שממנה יש לדחות את דברי רבי אחא).

(הבריייתא של רבא בר שמואל מוכיחה מהקרא **ובְּרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה** או **הַדְּשִׁימָה** שיש לדחות את פירוש רבי אחא בר חנינא מדרומא לבריייתא שהביא שתוקעין שלוש תר"ת על כל מוסף ביום שיש בו 2 או 3 מוספים, ויש לתקוע רק 3 תר"ת על כל המוספים ביחד) - **מאי תלמודא** (איך לומדים מכך שלמרות שיש 2 או 3 מוספים בכל זאת תוקעים רק 3 תר"ת) - ? אמר אביי: אמר קרא **ובְּרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה** - (חדשים עם אות יו"ד (לשון רבים) כדי שתעמוד מסקנתו) הוקשו כל חדשים כולם זה לזה **(רש"י - לענין תקיעות, שתקיעותיהן שוות, טט - בין אם חלו בשבת בין אם חלו בחול)...**

רב אשי אמר: כתיב **הַדְּשִׁימָה** (חסר יו"ד, לשון יחיד) וכתיב **ובְּרֵאשֵׁי** (לשון רבים), ואיזה חדש שיש לו שני ראשים **(רש"י - ראש חדש וראש השנה) -** הוא אומר זה ראש השנה, ואמר רחמנא **הַדְּשִׁימָה - (רש"י - חסר כתיב לענין תקיעות) חד היא (טט - לאביי כל ראשי החדשים מוקשים זה לזה שתקיעותיהן שוות גם אם יש 2 או 3 מוספים, לרב אשי מר"ה שהוא גם ר"ח שיש בו 2 או 3 מוספים (אם חל בשבת) מקיש השוואת תקיעות לשאר ראשי חדשים).**

נתבונן בתבנית הטעמים של **(במ' בהע' י;)** **ובְּיָוִם שְׂמַחְתֶּם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה וְתִקְעֶתֶם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עֲלֵתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: פ** גרסת **כתר, מאור** ועוד **ובְּיָוִם שְׂמַחְתֶּם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה** ----- **שְׂמַחְתֶּם** - מרכא, **הַדְּשִׁימָה** - יו"ד מלא

גרסת **מגנס ואשכול** במהדורות מסוימות **ובְּיָוִם שְׂמַחְתֶּם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה** -- **שְׂמַחְתֶּם** - מונח, **הַדְּשִׁימָה** - חסר יו"ד לעניות דעתי מסקנת הגמרא משלבת את סדרת **מרכא** זרקא וגו' כבכרת ואת איות המלה **הַדְּשִׁימָה** - חסר יו"ד כבמגנס. ביו"ד טבת התשע"ג הראני נחלת יעקב גרסת **איש מצליח** **ובְּיָוִם שְׂמַחְתֶּם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה** ----- **שְׂמַחְתֶּם** - מרכא, **הַדְּשִׁימָה** - חסר יו"ד לעניות דעתי מסקנת הגמרא לדעת רבי אשי מתאימה עם גרסת **איש מצליח** **שְׂמַחְתֶּם** - מרכא, **הַדְּשִׁימָה** - חסר יו"ד

בירור מסקנת הגמרא **(בבלי סוכה נה,ב)** תלמוד לומר **(במ' בהע' י;)** **ובְּרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה** נתבונן בשליש פסוק זה במלואו **(במ' בהע' י;)** **ובְּיָוִם שְׂמַחְתֶּם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה** **ובְּמוֹעֲדֵיכֶם** - זרקא **ובְּרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה** - מונח סגול, תבנית של גריעה ממין הענין מהענין ו/או הוספה ממין הענין על הענין. התבנית זרקא סגול בתפקיד גריעה **ובְּרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה** - בר"ה שהוא מטבעו ר"ח ושחל בשבת התבנית תרמז לגרוע מלומר שיר על כל אחד מהמוספים ולומר רק שיר אחד. וכתוצאה מכך תהיה הוספה באורך הזמן לאמירת השיר כדי לאפשר הקרבת 2 או 3 קרבנות מוסף. להוספה זאת יש דרשה ממלת **(במ' בהע' י;)** **יִתְקַעוּ** ולכן אפשר כי לא נחוץ מכאן.

(במ' בהע' י;) **ובְּיָוִם שְׂמַחְתֶּם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה** - קדמא מרכא זרקא סגול, תבנית לכתחילה ובפועל. אפשר כי הדיון במסכת סוכה נד - נה במספר התקיעות בחצוצרות ביום בו מוקרב יותר ממוסף אחד (שבת וראש חדש; שבת, ראש חדש, ראש השנה; שבת וחול המועד) **לכתחילה** במובן של **הוה אמינא** שבבריייתא של רבא בר שמואל שהיא כמו כפירש רבי אחא בר חנינא מדרומא את הבריייתא שהביא עמו, אם בשבת לעצמה ובר"ח לעצמו קרבן המוסף של כל אחד בשיר ותקיעות לעצמו אש לכתחילה היה הוה אמינא לומר שכאשר באים ביחד (ר"ח החל בשבת) יאמרו לכל קרבן מוסף שיר שלו ושלוש תר"ת עמו, באה תבנית הטעמים ומרמזת **שבפועל** כאשר יש שניים או שלושה מוספים ביום אחד גורעים מהשירים לשיר אחד בלבד והשיר ילונה בשלוש הפסקות ותר"ת אחד בכל הפסקה. לכאורה הסגול כשלוש נקודות ירמז על יום סגולי שבו יש שלושה קרבנות מוסף, ואם בו יש רק שיר אחד אז גם ביום של שני מוספים יהיה רק שיר אחד.

ראיה נוספת לאמירת שיר אחד מובאת בבריייתא העוסקת בשיר שאמרו על מוספי סוכות, **(בבלי סוכה נה,א)** ואם חל שבת באחד מהם - **(תה' פב) ימוטו ידחה. רש"י** ידחו שיר המועד מלפני שיר שבת (והשיר האחרון (תה' פב) לא יאמר כלל). שינוי בהבנת הבריייתא שהביא רבי אחא בר חנינא (אחרי דיון בשירי המוספים של חג סוכות הגמרא **(בבלי סוכה נה,א)** חוזרת לסוגיית התקיעות על המוספים) ... תיובתא דרבי אחא בר חנינא, תיובתא. - והא רבי אחא בר חנינא קרא ומתניתא קאמר (הקושיה על ראב"ח באה מבריייתא שהביא רבא בר שמואל, אבל ראב"ח מסתמך על ברייתא עם פסוק)!

(נביא שוב את הבריייתא שהביא ראב"ח): **(במ' בהע' י;)** **ובְּיָוִם שְׂמַחְתֶּם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה וְתִקְעוּ בַּחֲצֹצְרוֹת** שאין תלמוד לומר **(במ' בהע' י;)** **יִתְקַעוּ** שכבר נאמר: **(במ' בהע' י;)** **וְתִקְעֶתֶם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עֲלֵתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם** ומה תלמוד לומר **(במ' בהע' י;)** **יִתְקַעוּ**? (רבי אב"ח פירש שהכתוב היתר בא כדי לדרוש ממנו לתת 3 תר"ת לכל מוסף ביום של 2 או 3 מוספים. הגמרא מביאה הבנה אחרת למקרא שבבריייתא)

- אמר רבינא: (בבריייתא שהביא ראב"ח משמעות המקרא כולו: **(במ' בהע' י;)** **ובְּיָוִם שְׂמַחְתֶּם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשִׁימָה וְתִקְעוּ בַּחֲצֹצְרוֹת** או של מלת **יִתְקַעוּ** היתירה, היא) לומר שמאריכין בתקיעות. (ועוד הסבר) רבנן דקיסרי משמיה דרבי אחא אמרי: לומר שמרבה בתוקעין. **(במ' בהע' י;)** **יִתְקַעוּ** - טפחא בתפקיד רבוי, לרבינא הארכת זמן תקיעה. ויש לזה עוד רמז: **(במ' בהע' י;)** **שְׂמַחְתֶּם** - מרכא (=מאריך) לומר שמאריכין בתקיעות. אפשר שהכוונה להארכת אמירת שיר מוסף אחד וההפסקות שבו כדי לאפשר הקרבת 2 או 3 מוספים, כי יש גבול לזמן שתוקע יכול לתקוע. מלת **הַפְּתָהִים** ברבים ללא מספר משמעותה מיעוט רבוי שני כהנים, וזה כאשר יש קרבן מוסף אחד. **(במ' בהע' י;)** **יִתְקַעוּ** - טפחא בתפקיד התפשטות האפיון ממנה לכתוב לפניו, מרבה מספר התוקעין כאשר יש 2 או 3 מוספים באותו יום כדרשת רבנן דקיסרי משמיה דרבי אחא אמרי: לומר שמרבה בתוקעין. משמע שמוסיף חצוצרות. ראה **קדמא מרכא פשטא זקף-קטן** או **זרקא סגול לכתחילה ובפועל**

נושא נוסף לבידור: אורכי התרועות והתקיעות ביחידות של יבבות - טרומיטין
בבלי ראש השנה לגב משנה. סדר תקיעות: שלש של שלש שלש. שיעור תקיעה כשלוש תרועות, שיעור תרועה כשלוש יבבות.
רש"י מסכת ראש השנה לגב, סדר תקיעות שלש כו' - אחת למלכיות ואחת לזכרונות ואחת לשופרות. שלש של שלש - תקיעה
ותרועה ותקיעה לכל אחת ואחת. שלש יבבות - שלש קולות בעלמא, כל שהוא.

חקי בראשונה - פשוטה שלפני התרועה תקיע כדרכה.
ומשך בשניה - תקיעה של אחר התרועה משך כשתיים, לצאת בה ידי שתיים, שהיה צריך לעשות זו פשוטה שלאחריה דמלכות, ופשוטה שלפניה דזכרונות.
אין בידו אלא אחת - דפסוקי תקיעה אחת לשתיים לא מפסקין.
מי שבידו - התפלל תפילת מוספין, ובידו תשעה ברכות.

תוקע ומריע ותוקע שלש פעמים - תוקע ומריע ותוקע בשביל מלכיות, וכן בשביל זכרונות, וכן בשביל שופרות.

בבלי ראש השנה לגב, ... (במ' פי' כט, א), ויום תרועה יהיה לכם, ומתרגמינן: יום יבבא יהא לכוון. וכתביב באימיה דסיסרא (שופ' ה, כח),
בעד' החלוץ נשקפה ותיבב אם סיקרא. מר סבר: גנוחי גנח (אנחות ארוכות – בלשונו שברים), ומר סבר: ילולי יליל. (יללות קצרות – בלשונו - תרועה)

תנו רבנן: מנין שבשופר - תלמוד לומר **(וי' בהר כה, ט)** **והעברת שופר תרועה** (גרשיים מהפך פשטא יצא להקל על שימוש בשעת הדחק בשופר סדוק, מודבק ושניקב בתנאי שארכו מעל טפח ומשמיע קול), אין לי אלא כיובל, בראש השנה מניין? תלמוד לומר **בתרש השבטי, שאין תלמוד לומר בתרש השבטי**, (קרא יתירה כי יכל לומר והעברת שופר ביוה"כ, ומ-במ' פי' כט, ז) נדע התאריך) ומה תלמוד לומר **בתרש השבטי** - (פשט הכתוב מלמד שגם בר"ה של כל שנה יתקעו בשופר כמו ביוה"כ של שנת היובל) שיהיו כל תרועות של חדש שביעי זה כזה. (עד כאן דובר בקול תרועה, עתה דורשת הגמרא קול תקיעה) ומנין שפשוטה לפנייה - תלמוד לומר **(וי' בהר כה, ט)** **והעברת שופר תרועה.** (תרועה) – פשטא, כפי' רש"י פשוטה משמע, העברת קול אחד, טט – השמעת קול ללא שינויי צליל) ומנין שפשוטה לאחריה - תלמוד לומר **תעבירו שופר** (טט – כהסבר לעיל קול בצליל אחד). ואין לי אלא כיובל (טט – שמשמיעים תר"ת), בראש השנה מנין - תלמוד לומר **(במ' פי' כט, א)** **בתרש השבטי** (זקף-קטן בתפקיד שתיים, לרבות על יוה"כ של שנת היובל, השמעת תר"ת בר"ה בכל שנה),
ויקרא בהר כה, ט: והעברת שופר תרועה בתרש השבטי בעשור לחדש ביום הכפרים תעבירו שופר בכל ארצכם:
ויקרא אמר כג, כד: דבר אל בני ישראל לאמר בתרש השבטי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא-קדש:

במדבר פינחס כט, א: ובחדש השבטי באחד לחדש מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו ויום תרועה יהיה לכם:

בבלי ראש השנה לד, א שאין תלמוד לומר בחדש השביעי, ומה תלמוד לומר בחדש השביעי שיהיו כל תרועות החדש השביעי זה - כזה. ומנין לשלש שלש שלש - תלמוד לומר **והעברת שופר תרועה, שבתון זכרון תרועה, יום תרועה יהיה לכם.** (טט - כל מקרא תורם שלוש) ומנין ליתן את האמור של זה בזה ושל זה בזה – (טט - מיובל לר"ה ומר"ה ליובל) תלמוד לומר **(וי' אמר כג, כד)** **שבטי (וי' בהר כה, ט)** **שבטי** לגזירה שוה. הא כיצד? שלש שהן תשע. **שיעור תקיעה בתרועה,** שיעור תרועה כשלושה שברים. האי תנא, מעיקרא מייית לה בהיקשא, והשתא מייית לה בגזירה שוה? - הכי קאמר: אי לאו גזירה שוה - הוה מיייתנא לה בהיקשא, השתא דאתיא גזירה שוה (טט – שג"ש היא רק ממשא רבנו וזה חזק יותר מ-) - היקשא לא צריך. והאי תנא מייית לה בגזירה שוה ממדבר, דתניא: **(במ' בהע' י, ה)** **ותקעתם תרועה - תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה.** אתה אומר תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה, או אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא? כשהוא אומר **(במ' בהע' י, ה)** **ותקעתם את-הקהל ותקעתם וקראו תרועה:** -- הוי אומר: תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה. ומנין שפשוטה לפנייה - תלמוד לומר **(במ' בהע' י, ה)** **ותקעתם תרועה,** ומנין שפשוטה לאחריה - תלמוד לומר **(במ' בהע' י, ה)** **תרועה יתקעו.** רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר: אינו צריך, הרי הוא אומר **(במ' בהע' י, ה)** **ותקעתם תרועה שנית ונסעו המחנות החנים תימנה תרועה יתקעו למסעייהם:** שאין תלמוד לומר שנית, ומה תלמוד לומר שנית - **זה בנה אב:** שכל מקום שנאמר **תרועה** - תהא תקיעה שניה לה. אין לי אלא במדבר, בראש השנה מנין - תלמוד לומר תרועה **(פסוקי במ' בהע' י)** תרועה **(פסוקי וי' ובמ' פי')** לגזירה שוה.

ושלש תרועות נאמרו בראש השנה: **(וי' אמר כג, כד)** **שבתון זכרון תרועה, (במ' פי' כט, א)** **יום תרועה, (וי' בהר כה, ט)** **והעברת שופר תרועה.** ושתי תקיעות לכל אחת ואחת. מצינו למדין: שלש תרועות ושש תקיעות נאמרו בראש השנה, שתיים מדברי תורה ואחת מדברי סופרים: **שבתון זכרון תרועה, והעברת שופר תרועה - מדברי תורה, יום תרועה יהיה לכם - לתלמודו הוא בא.** רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: אחת מדברי תורה, ושתיים מדברי סופרים: **והעברת שופר תרועה - מדברי תורה, שבתון זכרון תרועה, ויום תרועה יהיה לכם - לתלמודו הוא בא.** מאי לתלמודו הוא בא? - מיבעי: ביום ולא בלילה. - ואידך: ביום ולא בלילה מנא ליה? - נפקא ליה **מביום הכפרים.** - אי (ביום) (מסורת הש"ס: [מביום]) הכפרים יליף - נגמור נמי מיניה לפשוטה לפנייה ופשוטה לאחריה! - והעברת תעבירו - לא משמע להו. - אלא מאי דרשי בהו? - **והעברת - כדרכ מתנא, דאמר רב מתנא: והעברת - דרך העברתו, תעבירו דקאמר רחמנא נעבריה ביד. ואידך, דרב מתנא מדשני דיבבוריה. תעבירו ביד - לא מצית אמרת, דגמר עברה עברה ממשא, כתיב הכא **והעברת שופר תרועה,** וכתבי התם **(שמות לו)** ויעז משה ויעבירו קול במחנה, מה להלן בקול - אף כאן בקול. - ולהאי תנא דמייית לה ממדבר, אי מה להלן חצוצרות - אף כאן (בראש השנה) חצוצרות? - תלמוד לומר **(תהלים פא)** תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו אי זהו חג שהחדש מתכסה בו - הוי אומר זה ראש השנה, וקאמר רחמנא (בראש השנה) שופר.**

מסכת ראש השנה עוסקת במצוות היום השמעת ושמיעת קול שופר, שהיא בנוסף לתקיעות על קרבנות הצבור בר"ה. בר"ה משמיעים בשופר ט' קולות הנלמדים משלושה פסוקים **(וי' אמר כג, כד)** **שבתון זכרון תרועה, (וי' בהר כה, ט)** **והעברת שופר תרועה** שנאמרו כיובל **(במ' פי' כט, א)** **יום תרועה,** שנאמר בר"ה. ומכאן 3 קולות ולמדו חז"ל שהיות ובר"ה מזכירים מלכיות זכרונות ושופרות או יש ללוות כל אחד מהם בשלושה קולות (תר"ת אחד) ובסה"כ שלוש פעמים תר"ת.

בפסוק **(במ' בהע' י, ה)** **ותקעתם תרועה שנית ונסעו המחנות החנים תימנה תרועה יתקעו למסעייהם:** - תבנית טעמים פעמיים זקף בין שני קיסרים בתפקיד **בנין אב,** ללמד שבכל מקום שנאמר תרועה תבוא תקיעה פשוטה לפנייה ותקיעה פשוטה אחרייה. זה נדרש על תקיעות שופר בר"ה מפסוק העוסק בתקיעות בחצוצרות שממנו ועוד פסוקים לידו בבלי סוכה נג - נה לומד למספר התקיעות בנושאים שונים ובהם קרבנות צבור. בבבלי בר"ה לג - לד בגזרה שוה או היקש שלש תר"ת (9 תקיעות קולות), ושיעור תקיעה כתרועה, אז אפשר שנלמד מכאן אל התקיעות בקרבנות צבור שגם בהם יהיה שיעור תקיעה כתרועה, ויש לחפש מקור ל-3 תר"ת בקרבנות צבור.

ומר"ה לקרבנות ציבור בענין אורכי היבבות.

מסכת ר"ה דורשת את מהות התרועה כיבבות ויללות מאם סיסרא **שופטים ה, כח: בעד** {ר} החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא בעד האשנב {ס} מהו בשש רכבל {ר} לבוא {ס} מהו אחיו פעמי מרכבותיו: {ס} בעד – תרסא מרמזת לשיעור מספר קולות בתקיעות תר"ת, ואורכיהן ביחידות של יבבות, נשקפה ותיבב אם סיסרא – דרגא תביר מרכא טפחא, כעין קבוצת פרטים קשורים לנושא, כאן כנראה הבבות הקצרות של התרועה, שמצטרפות לקול התרועה, שחל עליהם אותו ענין, כאן אורך זמנו ומכאן לאורך קול שברים כשלוש יבבות, וקול תקיעה כשלושה שברים או תשע יבבות.

הסוגיה: שיר על קרבן ציבור, שלוש ההפסקות בו, שלוש תקיעות "תקיעה תרועה תקיעה (תר"ת)" בכל הפסקה (סה"כ תשע קולות) מקורות: מסכת סוכה, מסכת ראש השנה

מנין שהיה שיר על הקרבן? דרך הדרשה המקובלת היא כפי רש"י (דחי' ב טט, כח) פי ביד-ה' המצוה ביד-נביאיו - לשורר הלויים בכלי שיר לא כתוב בתורה שיהא קרבן טעון שירה אלא מצות ה' שצוה ביד נביאיו לשורר על הקרבן ורבותינו פי' במסכת ערכין מניין שהלויים טעונין לשורר בכלי שיר דכתיב (במ' ד, ז) עבדת עבדה איזויה עבודה שצריכה עבודה אחרת עמה הוי אומר זה השיר בכלי שיר, ועבדת משא (במ' ד, ז) נכון לפרש על השיר כדכתיב (דחי' א טו, כב) וכןגוהו שר-הלויים במשא יסר במשא פי מבין הוא: שהיה ממונה להרים קול הנגון של שיר: (בהשוואת המלים משא – משא, ע"פ רש"י – היה שר במשא – בנשאות השיר, מייסר ומוכיח על המשא בנגון נעימות שיר, אם להרים קול אם להשפיל, כעין מנצח על תזמורת ומקהלה) דברי הימים ב טט, כח: ונעמד את-הלויים בית ה' במצלתים בנבלים ובכנרות במצנת דגיד וגד חנה-המלך ונתנו הנביא פי ביד-ה' המצוה ביד-נביאיו: דחי' ב טט, כח: ונעמדו הלויים בכלי דוד והכננים בחצצרות: דחי' ב טט, כז: פ ויאמר חזקיהו להעלות העולה והעלה החל העולה החל שיר-ה' ותחצצרות ועל-ידי פלי דגיד מלך-ישאל: רלב"ג (כז) ובעת החל העולה החל שיר-ה' - למדנו, כי הלויים היו משוררים בפה ובכלי יחד והכננים מחצצרים בחצצרות, מעת התחיל העלאת העולה עד שתכלה העולה ותשלם העבודה. ומזה המקום נלמד, שלא היו משוררים בעת העלאתם מנחתה ונסכיה (ע"פ במ' כט, לא). טט - סיום פי' הרלב"ג דורש ברור כי השיר נאמר בשעת ניסוך היין והרלב"ג מפרש שלא שוררו בנסכים. רש"י (דחי' ב טט, כז) והכננים בחצצרות - ככתוב (במדבר בעלתך יח) ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצצרות:

האם אפשר לומר שהפסוקים האלו שהם אסמכתאות, מלמדים כי השיר על קרבן ציבור הוא הלכה למשה מסיני?

אחרי שדרשנו את פסוקי התקיעות ליוה"כ של שנת היובל, לר"ה של כל שנה ושל קרבנות ציבור, מוצע מקור בתורה בפסוקי קרבן התמיד שמרכז את כל הנושאים ביחד: שיר על הקרבן, לשלוש ההפסקות, ולאורך הזמן לתקיעות ולתרועות, וכן היקש מקרבן התמיד לקרבנות צבור אחרים.

במדבר פינחס כתב, ב - ג:

[ב] צו את-בני ישראל ואמרת אליהם את-קרבני לחמי לאשי ריח ניהחי תשמרו להקריב לי במועדו:

[ג] ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה כבשים בגי' שנה תמימם שנים ליום עלה תמיד:

[ב] תשמרו – זקף-גדול, בתפקיד שלוש אפשר כפי רש"י (בבלי סוכה ג, נב) תשע (קולות של תקיעות) לתמיד של שחר - ... ושלשה פרקים היו בשיר: שהיו מפסיקין בו, ותוקעין הכהנים בחצצרות ומשתחוים העם כדתנן במסכת תמיד (פ"ז מ"ג) ... על כל פרק - תקיעה, ... ועל כל תקיעה היתה תרועה באמצע, ופשוטה לפניה ולאחריה. דרך פירוש זאת נותנת פירוש נוסף על פירוש אחר לזקף-גדול שעל כל קרבן תמיד עמדו כהנים, לויים, ישראלים.

נדרוש את במד' פי' כח, ב את-קרבני לחמי לאשי ריח ניהחי תשמרו בכעין מידות שונות

את-קרבני לחמי – קדמא ואזלא, כעין כלל מלמד על קרבנות ציבור

ע"י מידה גורעין ומוסיפין על הקרא לחמי לאשי ריח, בשעה ש- מילא – נסך, ינגנו שיר כפי רש"י בבלי ברכות לה, א שאין אומרים - הלויים שיר של קרבן במקדש אלא על היין, כשמנסכין נסכי מזבח.

הסברים לטעם יתיב במלת: (א) ריח – יתיב בתפקיד יושב היינו חניה, ועוד טעם יתיב בתפקיד בדיוק כך לדרוש שלוש חניות – שלושה פרקים בשיר כמסובר להלן. חניה ראשונה בשיר נלמדת מהאותיות שנותרו מהמלה ריח, הן האותיות יח ומהאות ג מהמלה ניהחי, מתקבל יחג – חניה ראשונה בשיר, ניהחי – זקף-קטן בתפקיד שתיים, לדרוש את השימוש באות ג שתי פעמיים, בפעם השניה מתקבלת המלה ניהח – חניה שניה בשיר, מהמלה ניהחי נותרו האותיות חי והמלה תשמרו נקה את האותיות תמ – מתקבלת המלה חיתמ היינו חניה שלישית בחתימה של השיר, דבר המרומז במלה המתקבלת מהאותיות שנותרו ממלת תשמרו שהן שרי – שירו של קרבן צבור. סיכום הדרשה בשעה ש- מילא – נסך ינגנו שיר עם שלוש חניות – שלושה פרקים בשיר, יחג – חניה ראשונה בשיר, ניהח – חניה שניה בשיר, חיתמ היינו חניה שלישית בחתימה של שרי – שירו של קרבן צבור.

(ב) ריח – יתיב, עומד במקום טעם פשטא במלה בת הברה אחת, או מלה מעלילית בת שתי הברות. אפשר כי מצד טעם יתיב, זה בתפקיד של בדיוק כך צריך להיות המספר הנדרש להלן, ואפשר כי מצד טעם פשטא בא ללמד כי אותיות יח בגי' 18 מלמדות על 9 טרומיטין בתקיעה הפשוטה לפני התרועה ו-9 טרומיטין בתקיעה הפשוטה אחרי התרועה. אלו תשע יבבות קצרות של קול התרועה ע"פ בבלי ראש השנה לג, ב.

[ג] ואמרת להם זה האשה – פעמיים זקף בין שני קיסרים, כעין היקש או בנין אב, מקרבן תמיד לקרבן מוסף ואולי לשלמי צבור, שיהיו במעמדות, בניסוך, בשלושה פרקים בשיר על הניסוך ותר"ת לכל פרק, סה"כ שלוש תר"ת.